

Jaroslav Sejnoha:

GALERIE

DÍLO I ŽIVOTOPISY VĚDCÍCH OSOB ZA ČS. ODBOJ
BYLY JIŽ DOST POPSÁNY. ČETNÍ ZASLOUŽILI
SPOLUPRACOVNÍCI JSOU VŠAK ZAPOMÍNÁNI
A PROTO NĚKTERÉ PŘIPOMENEME

Ing. KAREL VESELÝ,

zakladatel zahraniční akce v Itálii za 1. světové války

Za svého loňského pobytu v Římě, kde jsem působil před třemi dekadami po pět let, navštívil jsem některé své dávné přátele a známé. Nemíním tajit, že vřelost, s jakou jsem byl přijímán, jeden bývalý a dnes soukromný, je nezapomenutelná.

Mluvil jsem několikrát také s p. inž. Karlem Veselým, tvůrcem čs. odboje za 1. světové války v Itálii. Rozhovory byly nejen poučné, ale i velmi příjemné, protože, což je stále vzácnější, jsem se uviděl nejednou mladší a ovšem hlavně proto, že muž ve vysokém věku, tak fyzicky zdatný a duševně bystrý je krásným zjevem.

Již jako student se špatně zapsal u rakouských úřadů, když se v roce 1889 účastnil jako člen české vysokoškolské delegace slavnosti přivítání nového sídla Sorbonny v Paříži. Jen interpelace českých poslanců ve vídeňském parlamentu zastavila později nepříjemnosti, které měla delegace po návratu s policií a zachránila studenty před horšími následky.

Rakouské úřady vinily českou studentskou delegaci z toho, že nešla v průvodu s delegací z německých universit jako součást delegace rakouské, nýbrž jako česká samostatná skupina. Pořádilo se to uskutečnit odůvodněním, že pražská universita je starší než vídeňská a že byla vždy považována za universitu Království českého, které právně nepřestalo nikdy trvat.

ODJEZD DO ITALIE

Veselý byl však zaznamenán. Vroubek u policie zůstal. A tak když se dověděl, že Itálie hledá cukrovarnické techniky, raději emigroval do Itálie. Uspadla mu to znalost franctiny, kterou od universitních let pěstoval se svým bratrem, lékařem Dr. Františkem Veselým, známým zakladatelem lázní Luhačovic.

Italské začátky inž. Karla Veselého nebyly růžové. Byl poslán do nevidané primitivní vesničky Sarmato u Piacenzi, kde cukrovar byl teprve dostavován. Byl i ubytován v chaloupce, v níž slepice se bavily skákaním po bednách s jeho nábytkem. V té chaloupce se jim narodila dcera Jolanda.

V r. 1903 se inž. Veselý stal již ředitelem cukrovaru ve Ficarolo, kde poměry byly lepší a kde se manželům Veselým narodily další děti, syn a dvě dcery a kde zůstali až do vypuknutí války s Rakousko-Uherskem v roce 1915.

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

Od začátku války inž. Veselý psal četné články do novin místních, římských, benátských, později sardských a jiných, aby informoval o našem národě a o jeho protirakouském smýšlení. Obdobně psal i akad. malíř Oskar Brázda, jehož choti, švédské šlechtice, známé pod jménem Amelie Posse-Brázdová, zůstává vděčně mnoho našich nynějších exulantů.

V Itálii žilo tehdy málo krajanů, jen hrstka trvale usazených, několik výtvarných umělců a vědeckých pracovníků. Nebylo krajanů organizace a proto také žádné ochrany nebo výhody proti ostatním poddaným rakousko-uherským. Všichni byli internováni. Tak tomu bylo i v jiných státech. I ve Francii, s výjimkou Paříže, jestliže se tam za krajana zaručil "Sokol" nebo některý známý Francouz. Na franc. venkově a zejména v Bretani, kde bylo právě hodně českých turistů, byli internováni i ti, kteří se dobrovolně hlásili do francouzského vojska k boji proti Němcům, ale odmítali zařazení do cizinecké legie v Africe, bojující tehdy proti rebelům v Africe. Také mne překvapila válka v Bretani v r. 1914.

INTERNACE

Výjimkou byla rodina inž. Veselého. Pro její oblibu a možná i trochu proto, že obyvatelstvo žilo převážně z cukrovaru, zaručilo se za rodinu Veselých celé městečko. Když však byl okres zahrnut do válečného pásma museli i oni odjet na Sardinii, kde internace byla v přátelském ovzduší obyvatelstva příjemná. Inž. Veselý mohl spolupracovat s profesorem chemie na tamní universitě na výzkumech, zda by bylo možno využívat kořenů rostliny "aspidelus", které je na Sardinii spousta a jejíž kořeny obsahují trochu škrobu.

Přihodilo se však, že za válečné psychózy, která také v jiných zemích natropila krajanům nepříjemnosti, uveřejnily nejednou místní noviny článek, obviňující sardské úřady z přátelských vztahů s rakouským internátem a že dokonce dovoluují, aby jeden internovaný, o kterém nikdo neví, není-li případně vyzvědačem, pracoval v universitních laboratořích.

Dokončení na straně 3.

PADESÁTÉ VÝROČÍ LA NATION TCHÈQUE

Profesor T.G. Masaryk přijel za 1. světové války do Paříže na jaře r. 1915. Byl jsem pozván do noční schůze v bytě Rudolfa Kepla. Schůzi předsedal Kupka. Byli jsme v odboji již naplno, ale ochnuticky. T.G.M. dal akci stručně a jasně směrnic, přesnější formu, rámec.

Nejprve nás informoval o situaci doma, v zkratce takto: z porážky v Srbsku se Rakousko-Uhersko nepamatovalo a již asi nevzpamatuje, finančně je hotovo a již téměř ve všem závislé na Německu.

Mezi našimi politiky je dosud dost nejasnosti, ale nejvýznamnější naši lidé si uvědomují, že nastala konečně osudová chvíle pro osvobození. Že je nutno jednat a hned.

Když řekl, že mluvil s několika předáky politických stran a že jsou s ním v tom zajedno, tu jeden krajan, předseda důležité organizace, se otázel zda mluvil také se Soukupem a zda i Soukup souhlasí. Pan profesor odpověděl: "ano". "A máte to písemně pane profesore?" zeptal se náš člověk. T.G.M.: "To nemám ani na papíře, ani na kolk, vždyť jsem mohl být kdykoliv zatčen. Musíte mi však věřit". Krajanu to postačilo a ukázal se po celou válku jedním z nejpilnějších a neoddanějších. (Když později přijel do Paříže Dr. Edvard Beneš, který zpočátku bydlel až příliš skromně, víme, že žil ze svých peněz, T.G.M. v Pamětech praví, že mu dal do akce několik tisícovek, zmínil se náš krajan dokonce přirozeně k Dr. Benešovi před 6. hodinou ranní, aby mu uvařil snídani, uklidil pokoj a pak teprve spěchal do vlastního zaměstnání. Byl však i jinak velmi činný.)

Nežijví se rozhovor vyvinul za této památné schůze, když pan profesor byl dotázán na formu našeho budoucího státu. Řekl, že by byl pro republiku. Na kterou myslí i jini doma a která by nejlépe vyhovovala našim poměrům. Rozebíral všechny okolnosti a možnosti. I tu, že by mohlo dojít k takové situaci, at již pro poměry domácí nebo spíše pro situaci a vlivy mezinárodní, že by bylo obnoveno království. A tu energicky prohlásil, že by v této věci nebylo možno souhlasit

s programem Dr. Kramáře a bylo naopak nutno se postavit co nejrozhodněji proti tomu, aby našim králem se stal některý ruský kníže, jak se o tom uvažuje již trochu v Petrohradě a mezi některými krajany v Rusku i doma. Pamatuji se dobře, jak použil slov, že "by nás to hodilo nejméně o půl století zpět" a že by v takovém případě byl pro naše poměry nevhodnější některý prince západní. Na dotaz, myslí-li na anglického odpověděl: "řekl jsem západní a tak to myslím: západní".

Pan profesor nás také informoval, že přijede do Paříže carský agent Koniček a o jiných různých podrobnostech.

Tehdy byl krajanský tisk v Paříži špatný. Pan profesor poznamenal, máme-li dva časopisy slabé, že ten horší je zbytečný. A skutečně již více nevyšel. Redaktoři nebyli sice tehdy přítomni, ale byli vyzkoušeni. Taková byla autorita pana profesora.

Informoval nás zevrubně o tom, jak si představuje revui "La Nation Tchèque", zrůžnařoval význam administrace, přesného a skutečně užitečného rozesílání. Rozehnal naše rozpaky když řekl, že vše zásadní již dojednal s Denísem a že články budou Denísem, jim samým a některými přáteli dodávány. Jak nevzpomenout na příklad krásné úvahy "České vzkříšení", kterou napsal pro tuto revui Etienne Fournol! Někdy jsem potom chodil, skromnější spolupracovník, pro různé doklady do pařížské Národní Bibliotéky a to s legitimací srbského studenta, vystavenou tak pro mne podle žádosti srbského vyslance Vesniče, který jmenoval T.G.M., byl nám celou válku věrným a pomocným společníkem.

První číslo "La Nation Tchèque" vyšlo dne 1. května r. 1915. Napjatě jsme očekávali posudek pana profesora. Nezapomenu nikdy šťastím zalitý úsměv Keplův, když mi ukazoval lístek, došlý jemu od T.G.M. z Londýna se stručným: "Obdržel jsem 1. číslo, jsem velmi spokojen a všechny pozdravuji".

Časopis stal se závažnou a čtenou politickou revui. Od té doby jsme již nikdy neměli období v zahraničí.

Jaroslav Sejnoha

VÁCLAV ČERNÝ — PŘÍKLAD A VZOR

Minulý měsíc se dožil sedesátý veliký vědec a co je víc, člověk vzácného mravního formátu, prof. dr. Václav Černý, zám a pokračovatel F.X. Šaldy.

Mezi významnými vědci a umělci, kteří neodešli do exilu, nebylo příliš mnoho těch, kteří se nesklonili před komunistickými hrozbami a alespoň občas nezapouškovali povinné fráze o "velkém" Stalinovi, marxistické zákonitosti či "výdobytech" nového režimu. Václav Černý byl jedním z těch mála. Za svoji mra-

RUDOLF PEKÁREK "65"

Známy pražský dirigent Rudolf Pekárek se v těchto dnech v Brisbane v Austrálii dožívá svých 65. narozenin v plné duševní a fyzické svěžesti. Do Brisbane přišel z Perthu v západní Austrálii, kde po plných 15 let byl dirigentem tamnějšího symfonického orchestru. Podle tiskových zpráv odchází Rudolf Pekárek v krátkosti do penze. Zasloužil se vynikajícím způsobem o propagaci naší klasické hudby ve svobodném světě.

vní odvahu platil daň statečných. A hle, dnes i režimní tisk přiznává, i když v míře zcela nedostatečné, velikost Černého literárně vědeckého díla. Tak "Lidová demokracie" napsala: Jeho kritická a zejména literární vědecká činnost přesahuje rámec naší doby, stejně jako pokračuje v mnoha ohledech hranice státu. Kvality, jež rozhodují o hodnotě studií a prací Václava Černého, jsou především rázu mravního. Každou premisu, každý soud a závěr podpirá silná tvůrčí osobnost, s jejímž pojetím kultury a světa je možno nesouhlasit, které však nevyrátí ani fráze ani administrativní zákrok, jako ho praktikovala naše kulturní minulost.

Černého práce o romantismu, existencialismu, středověkém dramatu, staročeské lyrice, Božene Němcové, Havlíčkovi patří mezi vrcholná díla naší literární vědy. Také za ně dnes Václavu Černému vzdáváme vděčný a pokorný hold. Ale především se skláníme před jeho lidskou velikostí, jež by měla být příkladem a vzorem nejen našim doma, ale i nám v exilu.

Josef Čermák

III. VĚDECKÝ SJEZD SVU

Jak už bylo oznámeno, bude III. sjezd Společnosti pro vědy a umění-SVU na Kolumbijské universitě v Novém Yorku ve dnech 2. až 4. září 1966.

Předsednictvo SVU jmenovalo na návrh gen. tajemníka Prof. R. Sturma sjezdové referenty. Technické záležitosti sjezdu bude mít na starosti John G. Lexa z New York University. Organizováním sjezdových přednášek byl pověřen Antonín L. Vaněk z University of Arizona.

SVU je nepolitická kulturní organizace, sdružující české a slovenské vědce, umělce a další kulturní pracovníky působící mimo Československo. Za členy se přihlásila také řada osob, jež mají zájem o naši kulturu, ač nejsou čs. původu.

Předsedou SVU od jejího vzniku v roce 1958 až do roku 1962 byl matematik Václav Hlavatý z Indiana University. Nyní je předsedou René Wellek, profesor srovnávací literatury na Yale University. Místopředsedou jsou prof. Josef Kerbel z University of Denver, dirigent Rafael Kubelík a prof. Victor S. Mamatey z Florida State University.

Kancelář, dokumentační středisko a knihovna, administrace časopisů "Zprávy SVU" a "Proměny" a expedice knih jsou v Novém Yorku. Adresa zní takto: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, Inc., 381 Park Avenue South, Room 914, New York, N. Y. 10016, U.S.A.

PAMÁTCE LORDA MORRISONA

Popel zvěčněného Lorda Morrisona z Lambethu, významného britského politika a přítele národů utlačovaných komunistickou diktaturou, a feditele ČSTs, byl podle jeho přání rozptýlen v úterý 30. března do řeky Temže. Předseda rady Londýnského hrabství LCC, Sir Isaac Hayward, vykonal tento pietní akt z činu londýnské říční protipožární služby. Manželka lorda Morrisona Lady Morrisonová stála na činu vedle Sira Isaaca a představitele londýnských čtvrtí přihlíželi tomuto aktu z terasy ústřední radnice, kde lord Morrison zasedal v LCC po 22 let, jako předseda rady.

Po aktu rozptýlení popele zasedalo v radnici plénum rady k uctění památky lorda Morrisona. Sir Isaac Hayward vyzdvihl jeho práci pro Londýn, zejména zásluhy o výstavbu Waterloo Bridge a o velkolepý plán přestavby jižního ná břehů Temže.

V poledne se pak konala ve Westminsterem opatřené národní trýzna, již se zúčastnili představitelé královny Alžběty a královny matky, ministerský předseda Harold Wilson, vůdce konzervativní strany Sir Alec Douglas-Home, členové Horní a Dolní sněmovny, osobnosti veřejného a kulturního života a - ovšem - také prosti Londýňané, "cockneyové".

Ministerský předseda Wilson přečetl epistolu 25 z Matoušova evangelia a dr. Stockwood, biskup ze Southwarku, v projevu podal obraz lorda Morrisona z Lambethu jako prostého člověka, politika a státníka. Řekl, že osobnost lorda Morrisona byla mlhou syntezy cockneyovského dobrého humoru a smyslu pro praktičnost a realnost. Snad nejvýraznějším jeho rysem byl instinktivní smysl pro spravedlnost a vůle bojovat pro ni.

"Čechoslovák"

OPRAVA

V článku Frant. Lesa: Politické a mravní důsledky odchodu západu s východem" omylem jsme vytiskli: "Snad někdo namítne, že v tomto malém světě je napětí ve Vietnamu nebo na Kubě stejně nebezpečné pro Ameriku jako rasová otázka..." Správně má věta znít takto: "Snad někdo namítne, že údel lidí mimo tento kontinent není americkou záležitostí. Není, ale v tomto malém světě je napětí ve Vietnamu nebo na Kubě stejně nebezpečné pro Ameriku jako rasová otázka."

Václav Majer:

KOŠICKÝ VLÁDNÍ PROGRAM

★

ZDENĚK FIERLINGER KONTRA ANTONÍN NOVOTNÝ

V životě se stanou podivné náhody. V dnešní poště jsem měl dva dopisy, jejichž obsah se týkal stejné věci. Dopis z Chicaga obsahoval fotokopii části stránky "Rudého Práva" s povídáním Antonína Novotného o košickém programu a v dopise z New Yorku byla fotokopie článku Zdenka Fierlingera, rovněž o košickém programu, uveřejněném v listě "Svět v obrazech", ze dne 3. dubna 1965.

Přečetl jsem si to pozorně, se zájmem a s údivem, neboť článek Fierlingera fakticky vyvrátil tvrzení prvního sekretáře KSČ a nadto nepřímo potvrzuje to, co jsem o jednáních v Moskvě a košickém vládním programu napsal ve svých několika článcích, zejména v posledním článku (viz: "Naše Hlasy", ze dne 3. dubna).

Avšak ponechávám čtenářům, aby to sami posoudili.

Tož, podle "Rudého Práva" se Antonín Novotný pokusil sdělit únorový komunistický puč ospravedlnit tvrzením, že:

"Postupem doby strany Národní Fronty opouštěly dohodnutý a společně přijatý košický program a že se "nijak neskrývaly, že jsou proti pokračování socializačních snah a že jsou pro zachování soukromokapitalistického hospodářství."

Antonín Novotný, ovšem vedome lže, když tvrdí, že nekomunistické strany "opouštěly" košický vládní program tím, že byly proti pokračování "socializačních snah", protože v košickém vládním programu není o "socializačních snahách" ani slova, neboť v době moskevských jednání se českoslovenští komunisté slovu "socializace" vyhýbali jako čert kříži.

Naproti tomu jsou v programu ustnovení, která výslovně soukromému podnikání slibují podporu. Článek XII. programu výslovně stanoví, že vláda bude:

"Podporovat soukromou iniciativu, podnikatelů, řemeslníků a jiných výrobců pomocí úvěrů, přidělu surovin, zadáváním dodávek a zajištěním odbytu hotových výrobků."

Z toho jasně plyne, že Novotný fixluje, když tvrdí, že nekomunistické strany "opouštěly" program, když byly pro zachování toho, co program zaručoval, a nemá odvahu přiznat, že i v tomto punktu komunisté vládní program zradili, když v naprostém rozporu s programem prosazovali zánarodnění totální.

Ne přeteme si co o tom říká Zdeněk Fierlinger, o němž jsem svého času napsal, že byl nejenom zrádným, ale i lajdáckým diplomatem. Ten v úvodu svého článku nejprve přiznal to, co až dosud zapíral, totiž, že měl s československými komunisty v

Moskvě porady a tajnou úmluvu o složení vlády a jejím programu, ještě před tím, než společná jednání začala. Píše, že v "dlouhých besedách s ostatními soudruhy (komunisty, poz. pisatele t.č.), které předcházely moskevským poradám "měl řadu připomínek a doporučení" na příklad znárodnění našeho velkého a středního průmyslu a podřízení státní moci též našich bank."

Fierlinger však neříká, proč komunističtí "soudruzi" jeho radikální návrhy nepřijali a proč v jejich původním návrhu nebyla o nich ani zmínka a proč on jako komunisty designovaný předseda vlády s takovým návrhem během společných jednání sám nepřišel. To by myslím čtenáře v Československu velmi zajímalo. Ale i to, co přiznal úplně vyvrací lživé tvrzení Novotného.

V další části svého článku Fierlinger také potvrzuje, že komunisté během jednání spolehali na obsazení Československa sovětskou armádou, neboť podle něho "velká vítězství sovětských vojsk na východní frontě situaci dokreslovala a tím mizela také naděje našich londýnských partnerů, že Československo bude osvobozeno ze Západu". Čili, jinými slovy: zrádný a lajdácký diplomat přiznává na plno, že komunisté svoji politickou taktiku opírali o bodáky sovětské armády.

Pokud jde o složení vlády, ještě dnes po dvaceti letech, Fierlinger s litostí žaluje, že:

"Tak na příklad byl do vlády pojat zavilý nepřítel KSČ Václav Majer, který byl spíše svým zaměřením oddaný spojencem českých socialistů a zavilý odpůrce jakéhokoli spolupráce s KSČ."

Až na to moje "spojenectví" s národním socialisty, má Fierlinger pravdu! Odpůrcem komunistů jsem byl vždycky, již před válkou doma i v Moskvě a později v Košicích i v Praze a nyní ve svobodném světě. Byl jsem a zůstávám "zavilým nepřítelem KSČ", jak píše Fierlinger, neboť jsem poznal, že komunistická strana Československa není politickou stranou československou, nýbrž agentem cizí imperialistické moci; že je poslušným agentem Sovětů! Tohle ovšem věděl a ví Zdeněk Fierlinger stejně dobře, anebo snad ještě lépe než já. Mezi mnou a Fierlingerem je pouze rozdíl v tom, že zatím co pro mně toto poznání bylo národním, politickým i morálním příkazem k tomu, abych proti komunistické zradě bojoval, pak pro zbabělého, cizáckého, polovzdělance a diplomata Fierlingera to bylo důvodem, aby se dal komunistům do služeb a zradil svoji zemi a československý lid.

MOSKVA VERSUS PEKING

Proti záškodníkům vycvičeným komunistickou Čínou nebojuje dnes již jen svobodný svět, ale také Sovětský svaz. Již dříve přicházely zprávy o napětí na hranicích mezi SSSR a rudou Čínou. Je známo, že pohyb cestujících a zboží je obou stranách kontrolován vojáky. Strategicky důležité úseky jsou opevněny a podle úsudku západních diplomatů Moskvě má dnes Sovětský svaz na svých asijských hranicích více divisi, než na svých hranicích v

Evropě. Napětí mezi oběma komunistickými bratry se přirovnává každým dnem. Nahrocovaná mládež demonstruje v Pekingu před sovětským velvyslanectvím proti SSSR a v tisku a v rádiu se spílá Rusům, pokud se nenadává na Američany. Zastrčená zprávička západních tiskových agentur otištěná denním tiskem 10. března napovídá, že Sovětský svaz mobilisuje do boje proti čínským infiltrátorům a záškodníkům na rusko-čínské hranici také školní děti. Zprávu o tom přinesl také moskevský list "Rudá hvězda".

Vojenští instruktoři udělují dětem obecných a středních škol v pohraniční oblasti rady, jak se rozpoznají nepřátelští agenti, jak sledovat jejich činnost a odhalovat jejich záškodnické plány. Starší děti jsou cvičeni, jak se užívá radiových vyslačů a přijímačů, pomocí kterých se má existence záškodníků hlásit vojenským orgánům. Akce mezi školní mládeží má prý největší úspěch v Tadžikistanu, kde při každé škole byl utvořen oddíl tzv. "mladých přátel pohraničníků".

ODEŠLI ZA SVOBODOU

V únoru t.r. požádalo o politický azyl v Západním Německu 10 turistů z ČSSR. Je mezi nimi lehký atlet Vojtěch Hec z Prahy a 26 letý technik Julius S. z Bratřelavy. Všichni uprchlíci jsou v táboře v Zirndorfu. Z turistického letadla cestou z Prahy do Havany koncem března "odskočili" v Ganderv. Nřld. mladí bezdětní manželé z Československa. Jejich žádost o politický azyl se projednává v Halifaxu. Z prvního čs. výletního autobusu, kterým byla zahájena jarní sezóna Čedoku, zůstalo ve Vídni 6 osob. Rakouské úřady přijaly jejich žádost o azyl a ubytovaly je v uprchlickém táboře v Traiskirchen. Nově přichází přinesli zprávy, že Praha se chystá vyhlásit rozsáhlou amnestii. Má zlákat uprchlíky, kteří v sobě nemohou překonat touhu po domově a osoby, které se nemohly ve světě uživit čestnou prací. Navrátilci se doma mají zapojit do kampaně, jejíž účelem je očernit hospodářskou situaci ve svobodném světě a odradit československé občany od plánovaných defekeí v cizině.

SVOBODNÁ EVROPA HLÁSÍ

Jako každý rok tuto dobu, Výbor pro svobodnou Evropu, mateřská organizace rozhlasové stanice Svobodná Evropa, vydala právě svou výroční zprávu. Vlastně, jak to bývá v Americe zvykem, vydal ji pod svým jménem předseda výboru, John Richardson.

K významnějším událostem ve Svobodné Evropě v minulém roce patří, že byly uvedeny do provozu čtyři nové krátkovlnné vysíláčky, každá o síle 250 kilowattů. Svobodná Evropa dnes používá celkem 31 vysíláček o výkonosti přes dva a čtvrt milionu kilowattů. Další novinkou je rozšíření vysílání pro Rumunsko a Bulharsko z pěti hodin denně na sedm a půl hodiny denně. Pro Československo, Maďarsko a Polsko se vysílá 18 hodin denně. Ve výroční zprávě se uvádí, že v roce 1964 stoupl celkový počet posluchačů Svobodné Evropy na více než 20 milionů osob. Tento údaj je založen na informacích, které poskytli nezávislým západoevropským ústavům pro výzkum veřejného mínění občané ze zemí východní Evropy, z deseti procent uprchlíci a z 90 procent lidé, kteří navštívili západní Evropu s cestovním pasem a zase se vrátili. Mimochodem, pokud se dá usuzovat z jejich výpovědí, je v Československu pouze 14 procent obyvatel, které bychom mohli nazvat opravdovými stoupenci komunistické vlády, 41 procent komunismus jednoznačně zavrhuje a 45 procent si myslí své.

Ve výroční zprávě ovšem nechybí stručný popis loňského vývoje ve východní Evropě. A předseda Výboru pro Svobodnou Evropu John Richardson pojednává ve zprávě o zásadách, kterými se Svobodná Evropa řídí. Připomíná, že prezident Johnson vyhlásil, pokud jde o vztah Spojených států k zemím východní Evropy, politiku "budování mostů", a píše: "Budování mostů mezi Výborem a Západem není pro Výbor pro Svobodnou Evropu žádnou novinkou... Most je ovšem křehkou konstrukcí v nárazech politických bouří. Není žádná záruka, že se východoevropské vlády, kteří stojí tváří v tvář nezadržitelnému rozpadu svého systému, nepokusí vrátit ke stalinismu praktikám, na něž dnes zlořečí a v takovém případě by jejich prvním krokem, řečeno obrazně, bylo vyhodit tyto mosty "do povětří". Jsme však přesvědčení, píše dále Richardson, že tomu zabránit tatáž síla, která stavbu těchto mostů vůbec umožnila: a to soustředěný nápor desítek milionů obyvatel východní Evropy v různých oblastech a těch jejich vůdců, kteří s nimi sdílí touhu po hospodářském pokroku, individuální uplatnění a národním sebeurčení. Náš úkol vlastně teprve začíná."

ČINNOST KOMUNISTŮ V USA.

Komunistická strana Spojených států Amerických provádí na přímý rozkaz z Moskvy vysoce organizovanou výbojovou akci, která má zosudit a překazit dnešní politiku americké vlády v Jižním Vietnamu.

Zvláštním působitěm pro tuto akci jsou určeny university, "mírové" a pokrokové skupiny a organizace a levicové elementy. Přednostní úlohu hraje organizace mládeže komunistické strany USA, tak zvaná W.E.B. DuBois kluby. Tyto kluby jsou pověřeny k podněcování a vedení různých demonstrací a projevů, a jejich vedoucí bývají z řad náboženských sekt, učitelů, studentů a žen.

Výšetřující komise kongresu sleduje činnost tohoto hnutí již delší dobu a došla k názoru, že od korejské války komunisté ve Spojených státech se nevěnovali žádnému jinému problému s takovým zájmem a důrazností, jako krizi ve Vietnamu. Na základě vyšetřování došlo k uzávěrům, že komunistům jde o dosažení pěti základních úkolů v jejich plánované podvratné činnosti.

1. Seslabení postavení Spojených států ve Vietnamu a posílení posic Moskvy, Pekinga a Hanoi.

2. Zmocnit se myšlenkového vedení nekomunistických elementů, které z osobního přesvědčení kritizují politiku USA, ve Vietnamu. Cíl komunistů je řídit moc a vliv a prostředky těchto sil k svému vlastním prospěchu.

3. Důraznou protivietnamskou agitací vybudovat základnu strany, finanční prostředky a členstvo, a napojení se na nekomunistické skupiny a organizace a jednotlivce.

VYSOKOŠKOLSKÁ STIPENDIA

Upozorňujeme krajané, že Ontario Credit Union League pořádá soutěž o stipendium na příští školní rok ve výši \$ 200.00.

Soutěž může se zúčastnit člen kterékoli Credit Union v provincii Ontario, který v červnu t. r. úspěšně absolvoval závěrečné zkoušky XIII. stupně a bude pokračovat ve svém studiu na universitě. Žádosti musí být podány nejpozději do 1. června t.r. a podmínkou je, aby žadatel vypracoval a předložil essay na thema "What is a Credit Union" o rozsahu přibližně 200 slov, pro kterýžto úkol bude mu dán k dispozici soubor o d b o r n é literatury. Při udílení stipendia bude se přihlížeti jak k výsledku žadatelových letošních středškolských zkoušek (XIII. stupně) tak i k ohodnocení předloženého essaye. Stipendista, který si v universitním studiu udrží prospěch alespoň 66 procent, může žádat o obnovení stipendia ve stejné výši v každém z dalších tří školních roků.

Kromě toho také naše Kampeľička, t.j. Czechoslovak (Toronto) Credit Union, 740 Spadina Ave. Toronto 4, hodlá letos udělit jedno takové vysokoškolské stipendium ve výši \$200.00 pro školní rok 1965. Ucházeti se může o ně student XIII. stupně, nebo student universitní, který je členem Kampeľičky, nebo se jím stane při podání žádosti. Essay na thema "What is a Credit Union" musí být sepsán anglicky.

Podrobnosti o obou stipendijních akcích se dozvíte u Kampeľičky, jejíž kancelář (na horejší adrese) je otevřena v pondělí a ve středu od 7 do 9 hod. večer a v sobotu dopoledne od 10 do 1 hod.

VEŠKERÉ OPRAVY
cheestertfieldů a čalouněného
nábytku provede Vám
PAVEL ČERNÝ
ROZPOČTY ZDARMA
Volejte po 5 hod. večer
537-5592

4. Zobrazit komunistickou stranu zvláště v očích pacifistů a levicových elementů jako "ochránkyni svobody, strážce spravedlnosti, a jako avantgardu lepší Ameriky."

5. Zasévat neklid a nelibost po celé zemi, nedůvěru a nepřátelství vůči formě a systému americké vlády.

Při tajné konferenci v Chicagu, vůdce komunistické strany USA Gus Hall se vyjádřil pro mně sledující hesla propagačního tažení strany: "Zastavte politiku brinkmansipu, Letecké útoky na Severní Vietnam jsou brutální a agresí. Zastavte veškeré útoky proti Severnímu Vietnamu. Ukončete tuto nevyhovující válku, protože je porušením ústavy Spojených států." Na této konferenci a ve směru takového propagandy byly přítomnými jzdými telegramy k vyplnění a zaslání do Bílého domu, zavrhuji letecké útoky a požadující stažení amerických vojenských sil. Další telegramy byly zaslány členům kongresu.

V den svátku pres. Washingtona sešlo se 50 delegátů a pozorovatelů tak zvaných DuBois klubů na americkém středozápadě na universitě of Wisconsin v Madison. Hlavním předmětem jednání byla zahraniční politika Spojených států ve Vietnamu. Přítomní byli důrazně vyznívaní k organizování "masových demonstrací" na svých univerzitách a lokálních občanských střediscích.

Velká demonstrace byla uspořádána na Berkeley universitě v Kalifornii, za účasti asi 1300 studentů. V Los Angeles piketovaly federální budovu místní DuBois kluby a spoluúčastnili se Young socialist alliance, provizorní komitét pro Marx-Leninist communist party, Women's strike for Peace, a Socialist Workers party. Vůdci komunistické strany USA zamýšlí uspořádat "pochod míru na Washington" podobný pochodu za občanské práva r. 1963, Jules Dubois, bývalý novinář z oblasti Latinské Ameriky oznámil v bulletinu American Security Council, že Moskva minulého roku založila neomezený fond "Globální solidarity" k financování komunisty řízených studentských demonstrací po celém světě, se 100 miliony dolarů věnovaných pro oblast Latinské Ameriky na rok 1965. Poslední demonstrace v Berkeley university, kterých se zúčastnil počet komunistů, nebyl izolovaný od moskevské globální politiky, ale probíhal globální politiky, ale nu. Protože představa slova "student" má více významu nežli jednotlivci bez akademického titulu, komunisté využívají studentů k nabytí přesvědčení, že se jedná o mladistvý idealismus. Někteří komunističtí "studenti" jsou o starými organizátory strany. Jini jsou "studenti" jen dle potřeby. Naivní, radikální a mladí studenti podléhají velice lehce dojmům, a nechají se lehce svést pod jakýkoliv prapor.

Vzpomínáme na dobu kubánské blokády, kdy studentské spolky chieagské university protestovali proti této blokáde. Nikde jsme však neslyšeli slova odporu při protiamerických demonstracích v hlavních městech komunistického bloku. A nelze se divit studentům, vidí-li jak politika pres. Johnsona je kritizována předáky jeho vlastní strany, a jak se prezident musí obracet o podporu jeho politiky na opozici.

Ani tak zvaná konference "Pacem in Teris". Pokoj na zemi, za účasti významných státníků, politiků, duchovních vůdců a diplomatů založená na encyklice Papeže Jana 23., nepřinesla duchovní vzpruhu dnešní mladé intelektuální Americe. Právě naopak, konference činila dojem, že všechna obvinění pronesená komunisty nebyla zásadně vyvrácena a byl ponechán dojem, že svobodný svět je odpovědný za všechny dnešní nesnáze a válečné nebezpečí.

A. Šalomoun.
Z rozhlasu Obl. výboru ČSNRA.

L. LUNSKÝ, OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

GALERIE

Pokračování se strany 1.

ZATČENÍ

V krátkosti přiletěl telegram, aby inž. Veselý byl okamžitě dopraven na hlavní policejní ředitelství v Římě. Plavba pod stráží s perspektivou policejních výsledků z vyvážedství byla pro inž. Veselého neveselá.

OSVOBOZENÍ

Když byl předveden v Římě na policejní ředitelství, uslyšel v s a k najednou: "Strejčku, to jsem já, Vláda!" a již ho objímal mladý důstojník v ruské uniformě, jeho synovec, náš Vladimír Vaněk, pozdější diplomat a spisovatel, Nemohlo být většího překvapení. A jen byl inž. Veselý požádán, uctívým policejním komisařem, aby podepsal legitimaci, opravňující ho k svobodnému pobytu v Itálii, pod ochranou ruského velvyslanectví.

TISKOVÁ KANCELÁŘ

Inž. Veselý, který byl již na Sardinii ve styku s pařížskou organizací Dr. Ed. Beneše, dosáhl u římských úřadů jistých zatím-ních úlev pro rakouské zajatce čs. původu.

Když pařížské úřady rozhodlo zříditi v Římě "Tiskovou kancelář Národní Rady českých zemí", pod vedením inž. K. Veselého, najmul v říjnu r. 1916 ve via Milano č. 33 velký byt, jehož reprezentační místnosti ponechal pro kancelář. Byl informován tisk, političtí činitelé, s Paříží vyměňovány zprávy o Rakousku-Uhersku, o poměrech ve vlasti a místních římských, překládána Benešova kniha "Détruisez l'Autriche-Hongrie", připravena italská vydání propagačních brožur, rozvíjena péče o zajatce a odboj vůbec.

V Kanceláři pomáhaly obě starší dcery, které se sice narodily v Itálii a studovaly na italských školách, ale ovládaly dokonale mateřštinu, protože před válkou měly doma české vychovatelky a v rodině se mluvilo vždy jen česky.

V téže době byla náhodou i "Tisková kancelář italských irendistů", s obdobným programem. Sousedský poměr se brzy vyvinul v přátelskou vlasteneckou spolupráci. Za přispění těchto Itálů se inž. Veselý seznámil s ministrem Comandiniem a některými jinými ministry, kteří byli příznivě nakloněni jeho akci. Všechno úsilí bylo však nesmírně ztěžováno ministrem zahr. věcí Sonninem, který měl zájem o kus Tyrol a hlavně o Dalmacii a přál Rakousku-Uhersku porážku, ale nechtěl, aby bylo zničeno.

DR. EDVARD BENEŠ V ŘÍMĚ

Osobní styky s vládními kruhy umožnily inž. Veselému přivítat půdu pro první návštěvu Dr. Ed. Beneše v Itálii, na jaře 1917. Benešovi se tehdy ještě nemohlo na poprvé podařit, pro nezlomný odpor Sonniniův, vytvoření našeho vojska ze z a j a t c ů čs. původu, ale docílil toho, že tito byli soustředěni do zvláštních táborů.

Myšlenka, že evropské poměry se v posledních dobách vyvinuly tak, že rozdělení Rak.-Uherska je nutné pro Evropu, v č e t n ě Itálie, přesahovala rámec Sonniniova monarchistického horizontu. Svůj nesouhlas k zřízení čs. legii odůvodňoval obavou, že by Rakusané mohli pak nutit italské zajatce ke vstupu do jejich vojsk. Byl proti naší akci i proto, že ještě silněji se stavěl proti sjednocení Jihoslovánů, které v Římě propagovali sochař Mestrovic, Dr. L. Vojnovic, prof. Popovic, Slovinc Dr. Trumbic, Dr. Goričar a j.

Italská nepřítel, byt dlouho asi největší, nebyla však ojedinelá. Vždyť i četné ruské carské úřady pohlížely na čs. dobrovolníky jako na zrádce svého císaře a také ve Francii nebyla jednání o zřízení čs. pluků snadná. Tam si zejména vyžádalo hodně času a úsilí, nežli se podařilo Dr. Benešovi získat pro Národní Radu právo politického veta, pokud šlo o použití našich vojsk. Přáli jsme si totiž bojovat pro osvobození z područí germánského a maďarského a ne případně proti rebelům africkým.

V Anglii a ve Francii jsme však měli, na rozdíl od Itálie s konservativním baronem Sonninem, několik vlivných příznivců mezi politiky, vědci, umělci a novináři. Byli to zejména v Anglii prof. R.W. Seton-Watson a proslulý novinář H. Vickham Steed, ředitel zahraničního oddělení ve světovém deníku "Times", ve F r a n c i i velvyslanec Philippe J. B. Berthelot, politický šef ministerstva zahraničních věcí, univerzitní prof. L. Eisenmann, spisovatel a publicista E. Fournol, A. Chéradame, A. Gauvain, P. de Quirielle, sochař Rodin a Bourdelle a j., kteří všichni znali Videň a plány pangermánské. V Paříži byl hlavně přítel Masarykův slavný dějepisec univ. prof. Ernest Denis, který věděl, že rozčlenění Rakousko-Uherska je osudové pro vyspělost národů a pro "habsburskou nevyléčitelnou chudobu ducha a srdce."

FRANTIŠEK HLAVÁČEK

Koncem r. 1917 obdržel inž. Veselý do kanceláře za spolupracovníka Frant. Hlaváčka, který přeběhl k Italům s důležitými rakouskými vojenskými plány. Přinesl i čerstvé zprávy o situaci doma, užitečné pro již rozsáhlou činnost naší Tiskové kanceláře. Do té doby byly nájem bytu s Kanceláří a všechna vydání placeny inž. Veselým osobně.

Toto se ovšem změnilo, když Frant. Hlaváček po své dohodě s pařížskou Národní Radou převzal sám Kancelář, která pak přesídlila do via Boncompagni. Hlaváček byl však později na přání Stefannikovo odvolán.

ODJEZD DO BRESCIE

Inž. Veselý nepřestal ovšem v psaní článků a v pěstění užitečných politických styků, ale věnoval se pak více rodině. Nevrátil se na dřívější působiště, protože děti potřebovaly vysokoškolská studia. Přijal místo v Brescii nedaleko Milána, ale po 4 letech si otevřel samostatnou kancelář na projektování cukrovarů v Padově, kde během 5 let navrhl několik největších italských cukrovarů.

VYZNAMENÁNÍ

Po skončení války byl jmenován čs. honorárním konsulem a vyznamenán čs. řádem Bílého lva.

ANGLIE A RČS.

Škodovy závody, tehdy největší světový podnik pro stavbu cukrovarů, mu nabídly opravu a říditi nově postavený, ale vadný cukrovar v Anglii. Zůstal tam 4 roky. Potom se přestěhoval do Prahy, kde se po dvě léta pokoušel zlepšit cukrovarnický průmysl. Přesvědčil se totiž, že stavba stále větších a větších cukrovarů, pracujících nejdéle po 3 měsíce v roce, zvěšuje výrobní výdaje a znemožňuje úplně využiti příliš velkého množství fejných odpadků, nahromaděných na jednom místě. Vypracoval proto návrh na stavbu malých cukrovarů, v nichž by pěstitelé řepy byli zainteresováni a které by lépe odolávaly cizí konkurenci. Snad tento návrh narážel, svou novotou, snad příliš mocné zájmy nechtěly opustit stavby tradičních velkých cukrovarů.

NÁVRAT DO ITALIE

Inž. Veselý se vrátil do Itálie, kde jeho děti zatím založily své vlastní rodiny.

Zařídil v Miláně vlastní výrobu jogurtu, průmyslovou a pro Itálii zcela novou. Je tak úspěšná, že k továrně v Miláně přibýly brzy továrna turinská a římská, které společně vyrábí na 250 tisíc lahviček jogurtu denně. Inž. Karel Veselý, stále činný, je prezidentem, syn Lev Veselý, právník, gen. ředitelem znamenitého podniku.

PAVEL JAVOR

VERŠE OD MOŘE

Červené moře bije do skály
a kol dokola červené jsou břehy,
jako tvé oči, které plakaly
a vyplakaly tíhu hořké něhy.
Červené moře bije do skály -

.. Vlny tu berou břehy útokem -
Co proti moři je tam doma řeka?
Den za dnem jde a rok jde za rokem,
bláhová, která doma stále čeká,
když vlny berou břehy útokem -

Snad ještě čeká u vln Sázavy,
v neděli poslední, v nádeji marné.
Co chvíli pošle pohled tázavý,
/zoufale tázavý, jak srdce zvolna stárne/
ve věčném čekání na břehu Sázavy.

Čeká jak ten, kdo lásku pochová,
když stín se kradl,
a přece chodí kolem hřbitova,
jak matka čekající na syna,
který už padl -

/Ze sbírky - "Nedostáno, nedomilováno"/
která vyšla v nakladatelství "Universum Press" New York.

František LES:

ČEŠI, NĚMCI A SUDETŠTÍ NĚMCI

V listopadu 1964 otiskl bavorský časopis Freies Bayern pozoruhodnou úvahu z pera Adalberta Musila, zvanou "Podivné panoptikum". Jde o chování a postoje našich bývalých spolubčanů, sudetských Němců.

Musil se pozastavuje nad tím, že sudetským Němcům se stále dostává podpory k rozdmýchávání nesváří mezi Čechy a Němci. Uvádí, že naši úprchlíci v cizině jsou pochopitelně nedůvěřiví, protože mají možnost sledovat činnost svých bývalých německých spolubčanů. Podle Musila si vysloužili tito naši Němci úsloví: "Raději deset říšských Němců, než jeden Němec ze Sudet."

Tato nedůvěra Čechů doma i za hranicemi vůči sudetským Němcům je zvláště podporovaná jejich snahou, vydávat za mluvčí českého národa za hranicemi hrstku vybraných českých úprchlíků. Musil říká: "Je více než groteskní, když sudetoněmecké vedení chce předstírat vysoce kultivovanému národu ... a světové veřejnosti ... s několika (bezvýznamnými) emigranty z Brna, že v jejich "ujednání mezi sudetskými Němci a Čechy" jde o pravé, směřované "národní zástupce" Čechů ..."

Musil dále uvádí, že nejde jen o soukromou záležitost skupiny Čechů a Němců, kteří touží po důležitosti nebo po laciném zdroji příjmů. Tento postup je bohužel podporován na nejvyšších místech v Bonn i v zemích federace. Tito politikáři jsou podporováni na příklad z "Německé nadace pro evropské mírové otázky" s ročním rozpočtem dvou a půl milionu nevěrohodné. Nechceme být zaslepeni a nebudeme krýt chyby

Nejpodstatnější chybou, které se nastrčení "politikové" z české strany dopouštějí na přání svých finančně mocných přátel, je, že klouou svému národu. To je velmi rozpočtem dvou a půl milionu nevěrohodné. Nechceme být zaslepeni a nebudeme krýt chyby

ROD VESELÝCH

Bylo by neúplné a nespravedlivé nezminít se aspoň stručně o některých členech rodiny.

Deera Jolanda, paní Torracová, je dobrovolnou sociální pracovník. Když za fašistického režimu nebylo možno pracovat sociálně, překládala do italštiny českou literaturu: Nerudovy "Malostranské povídky", od Čapka-Choda "Turbinu" a "Jindrové", od Karla Čapka "Dášenku" a mnoho jiných básní a povídek, uveřejňovaných v revui "Revista per l'Europa Orientale", řízené univ. profesorem Etto-rem Logato.

Nyní je paní Jolanda Torracová gen. sekretářkou "Národní Rady italských žen", velké organizace nepolitické a bez náboženského rázu o 45 odbočků. Tato "Rada" je členem "International Council of Women", založené sice v r. 1889 ve Washingtoně, ale nyní s ústředím v Paříži. Předsedkyní je Mrs. Craig-Shuller, Kanaďanka žijící v New Yorku. "Rada" zastává a hájí ženské zájmy na celém světě a má poradní hlas v četných mezinárodních organizacích jako jsou UNESCO, UNO, FAO a jiné.

Choť paní Jolandy pan Vincenzo Torracca, Dr. Ph. bývalý antifašistický žurnalista, byl za fašistického režimu pronásledován, musel opustit novinářství a publicistickou činnost a věnovat se divadelnictví.

Nyní řídí se sl. Pavlou, sochařkou, další deera inž. K. Veselého, vlastní divadlo "Eliseo", jedno z hlavních římských dramatických divadel. Pan V. Torracca byl po léta předsedou a je dosud členem výkonného výboru "Mezinárodního Divadelního Ústavu", který je součástí UNESCO. Nedávno mu přípuhl francouzský velvyslanec v Římě, k četným již jiným jeho vyznamenáním, komturský odznak vysokého kulturního řádu "des Arts et Lettres".

Bratr paní Jolandy Torracové pan Lubomír Veselý, v rodině zvaný Mirko, pro Itálii Lev, řídí, jak jsem se již zminil, v Miláně rodinný podnik, jehož součástí je "Výzkumný Ústav pro mléčný průmysl", jediný v celé Itálii.

Lze říci závěrem: přesto, že podmínky pro náš odboj za 1. světové války byly asi nejtěžší v Itálii, dokázal tam národně uvědomělý inž. Karel Veselý, nepolitik, ale duch tvůrčí, založit, zakotvit a rozvinout naši osvobozovací akci tak, že skončila úspěšně. Má své čestné místo v našich dějinách.

Necht v kruhu vynikajícího rodu, který neustále šíří dobrou pověst čs. jména, ještě dlouho žije v pevném zdraví a v pěkných vzpomínkách.

svého národa. Působí však trapně, když se na sudetoněmeckém shromáždění kajou "zástupci" Československa z hříchů svého národa před těmi, kteří pomohli krvavému diktátoru zničit nejlepší demokracii předválečné Evropy. Dosud jsme neslyšeli ze sudetoněmecké strany ani slovo v tomto směru. A při tom nemají naši bývalí spolubčané omluvu, že nevěděli, kam Hitler míří. V roce 1938 o tom nebylo pro nikoho pochyby.

Zádný zástupce Čechů nemůže klidně naslouchat tvrzení, že jakým krivdám došlo při odsunu Němců z Československa, aniž by žádal o druhou polovinu historie. Nejde o šovinismus, nebo snad o to, že bychom se nehanbili, že ke krutostem došlo. Jde o hledání pravdy. Sudetští Němci pomáhali rozsvětat vítr a sklídili bouři. Zdá se, že jim dnes nejde o to, aby si dva evropské národy porozuměly a podaly si s plácem ruce. Mluví raději o pomstě a pomáhají tak komunistům v Československu, kteří šíří strach z Němců a staví před domácí obyvatelstvo volbu mezi nynějším trapným způsobem života a smrtí z rukou obnoveného Gestapa. Že to nemá Bonn na mysli, nemění nic na účinnosti této propagandy, k níž sudetští Němci tak zdárně přispívají

Dr. Seeböhm nedávno tvrdil, že za odsunu přišlo o život 250.000 Němců. Dostáváme se tedy dokonce do matematických úvah. Budeme nyní zase my vyčítat Dr. Seeböhmovi, kolik lidí z řad naší inteligence bylo povražděno? A dále se dovídáme, že vyhlazení Lidic nebylo nic proti utrpení Němců u nás po válce. To je pokulhávající srovnání. V Lidicích šlo o oficiální úřední úkon německého představitel, s kterým se chlubil na úředních oznámeních. Utrpení našich Němců bylo způsobeno revolucí které však často využili nikoli nejlepší synové našeho národa, a umožněno bezpříkladnou krutostí nacistických okupantů.

To jsou jen malé příklady toho, že ani po dvaceti letech nejsou sudetské hlavy chladnější než byly, když se přihlížely k Hitlerovi, Goebelsovi a hlavně Himmlerovi. Možná dokonce, že se tím prohlésl i na německém národě, jehož čelní představitelé, a hlavně důstojníci, tehdy už dobře věděli, kam Hitler míří. Kdyby nebyl Hitler úspěš v Mnichově, o nějž se sudetští Němci tolik zasloužili, mohlo mu to zlomit vaz.

A tak zbývá jen přání, aby se na obou stranách našli poctiví a oddaní lidé, kteří věnují své úsilí na budování lepšího společenství evropských národů, ve kterém také naše národy zapomenou na bezprávi minulosti ve spolupráci na lepší budoucnosti svých dětí.

Z HAMILTONU

Br. H. Poláka z Milgrove u Hamiltonu postihla velmi těžká rána. 5. dubna zemřel náhle jeho syn dr. Alexander G. Polák, velmi známý mozkový chirurg a odborník ve Vancouveru, B.C.

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

Z DOPIŠO REDAKCI

V souvislosti s článkem "Kdo poskytne záruku?" otištěným 10.4., nám čtenářka V.H. z Montrealu napsala toto: "Vážíme si Vaši snahy pomoci všem našim lidem, kteří utekli před komunistickým režimem v Československu a snaží se začít nový život v Kanadě. Profesor Jermář si jistě zaslouží veškerou pomoc, kterou mu budete moci poskytnout. Je opravdu mladým a nadaným hudebním skladatelem mladší generace. Je mu 35 let a může dokázat ještě hodně ve svém oboru. Jeho historie útěku je velmi zajímavá a možná, že Vám o ní napíše, až k tomu bude příhodná doba. Rodinu pana Dobíše jsme znali v Traskirchenu velmi krátké, ale můžeme s klidným svědomím říci, že oba manželé jsou velmi inteligentní lidé, kteří krátce před svým odchodem z ČSSR ztratili tragickým způsobem asi 11 letou dcerku. Myslím, že by bylo opravdu velmi žádoucí maji začátky v Kanadě usnadnit. Mají ještě 13 letého chlapce. Nakonec Vám děkuji za zaslání novin a příští měsíc Vám pošlu předplatné."

Na tém, jaký má být náš postoj k nejnovějším uprchlíkům z ČSSR, se rozepsal čtenář P.H. z Anglie. Píše mezi jiným: "S těmi 'odskočilci' je do jisté míry potíž. To, že kritizují, by nám nemělo ani vadit, ani že chválí mnohé, co jim doma připadalo lepší, než na první pohled vidí v zahraničí - myslím si ale, že mnohem závažnější je, že nedovedou kriticky zhodnotit a vyvážit klady a záporny ve všech směrech. Z domova jsou zvyklí vidět všechno černobíle a v tom je ta tragédie jejich nového života. My všichni sice také hrdíme a nadáváme, jenže víme, jak to vysoce vykompensováno v jiných směrech a tomu oni nejsou zvyklí. Tak si myslím, že taková veřejná, nebo poloveřejná diskuse s nimi, kterou připravují čs. ženy v Torontě, bude prospěšná. Ale spíše bych řekl: pozvat párkrát na večeri nebo na kafe, to je nejlepší. Z vlastní zkušenosti vím, že pomáhá nejvíce, dát jim pocit sounáležitosti. Jakmile je začneme oddělovat od starousedlíků (a tmi jsme dnes i my poúnoroví!), je to první krůček k návratu a k jejich cestě na nejbližší čs. zastupitelský úřad ve snaze o repatriaci".

Jarní "special"
od 291.- dolarů
(Loď tam a zpět)

AIR & OCEAN
TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,
(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)
KAREL BUZEK,
Notář.

VÝNOŠNÉ ULOŽENÍ
PENĚŽNÍCH ÚSPOR

DOMY obytné a obchodní
TOVÁRNÍ OBJEKTY pronajaté

S. REDINA
Real Estate

723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své drahé z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.
Toronto 2B
Tel. EM. 3-4366

DÍLEM JSME JELI DÍLEM NEJELI

"Stalo se v tramvaji. Dílem jsme nejeli, časem vypadla kladka, časem nebyly v pořádku špičky, jak to už tak bývá. Seděli jsme, stáli jsme a tupně zírali. Na jedné straně přistoupila babička s mongoloidním chlapčkem. Typický případ pomocné školy. Soucitné pohledy obličej chlapčka, pak jsme zas tupě zírali. Stále jsme stáli a všichni jsme tupě zírali. Normálka. Tupě ticho prořizala náhle otázka jako bič: Proč nejedeme? To chlapček z pomocné školy. Všichni jsme ztrnuli nad tou nepřístojností a

ROZUMNÝ KROK

Sovětský svaz se hodlá připojit k mezinárodní dohodě o patentech. Oznámil to sovětský delegát na ženevské schůzi tak zvané Mezinárodní unie pro ochranu průmyslového vlastnictví. A informovaní pozorovatelé v celém světě si hned uvědomili, že je to zpráva potencionálně velmi důležitá. Newyorské Timesy, které zprávu uveřejnily pod velkým titulkem na první straně, píše: "Sovětský svaz učinil krok směrem k užší hospodářské spolupráci se Západem."

To je mezinárodní aspekt této zprávy. V Sovětském oznámení se obrazí také určitý významný vývoj vnitřní. Obrazí se v něm dnešní snaha o odvrát národohospodářských zásad založených na marxistických a stalinských dogmatech, o další příklon k novým ekonomickým modelům, které se pomalu rozšiřují v komunistických zemích. Patří vlastně do souvislosti se zásadou tak zvané hmotné zainteresovanosti, s podporováním a odměňováním iniciativy jednotlivce, bez které se žádný zdatný průmyslový systém neobejde. Výstižně to řekl už před mnoha lety Abraham Lincoln: "Patentování je jako topivo, kterým se zvyšuje zář genia".

Patenty v Sovětském svazu vždycky existovaly, ale nebyly celkem k ničemu dobré, protože vynálezce je nemohl výrobě či průmyslové uplatnit bez účasti státu. Místo nich se tedy spíše vžíly autorské certifikáty, které byly vystaveny vynálezci spolu s odměnou až do dvou tisíc rublů a případně větším bytem či poukazem na auto, spíše jen jako uznání a pocta, a stát sám převzal všechna práva na vynález. Pokud jde o cizí patenty, Sovětský svaz si je klidně přivlastňoval a tím si ovšem v zahraničí vytvářel zlou krev a připravoval se o výhody, které plynou z regulérního zakoupení patentu a licence, jako je výcvik techniků, service a podobně.

Ale časy se mění. V roce 1953, v období nejtemnějšího stalinismu, bylo v Sovětském svazu v oboru zemědělství vydáno méně než 3.000 patentů; v roce 1963, v období raného liberalismu, jejich bylo vydáno 30.000. A pak se také začala objevovat možnost prodávat patenty či licence na sovětské možnosti v zahraničí za tvrdé valuty, na příklad lékařský sešivací stroj, který používá tak jemné spinky, že se jimi dá sešít třeba i poraněná oční bulva; nebo turbomotorová vrtačka pro vrtní věže v naftových polích, která je prý výkonnější než americká zařízení tohoto druhu. V poslední době se v sovětském tisku objevilo několik kritických článků o tom, že státní pokladně přý utíkají stovky milionů rublů protože, citujeme, "úroveň patentní kultury je neobyčejně nízká".

oblili káravým pohledem jak chlapčka, tak babičku, která u vědomí viny autoritativně zakročila. Všichni jsme se uklidnili a tupě zírali. Chlapček však ohlédl situaci a znovu nás omráčil otázkou. Proč jedou tři dvacítky za sebou? To už jsem nevydržela a hnala se k východu z obavy, že by se mohl něco zeptat. Bylo nás takových víc. Ot té doby hrozně často myslím na mongoloidního chlapčka, a mám pocit, že by měl pronášet své prosté otázky na nejrůznějších místech. Mám totiž pocit, že se nám nějak ztratila měřítka, že věci normální oslavujeme a opěvujeme a nikdo se už nepodiví, že něco nekape nebo že s ním na úřadě vyrazili dveře, že stavbaři nespůlní plán, že bez pomoci závodů se řepa neskldí, zato však dokážeme na prvních stránkách zveštovat světu, že se třeba kožedělnému podniku podařila radostná událost, dodat do zahraničí zásluku kabel bez reklamaci, že se nám podařilo zvládnout úrodu květáků a dokonce i rozvoz brambor. A už jsem si mnohokrát chtěla zahrát na mongoloidního chlapčka, ale nejde mi to či lépe, netroufám si".

"Stává se často, že si člověk zadře třísku pod nehet a stalo se to i dělníci v jednom velkém závodě. Trpělivě čekala v závodní ordinaci, až přijde na řadu. Závodní lékař není jen promováním lékařem, ale i atestovaným internistou prvního stupně. Na všechno jsou ve zdravotnictví podrobné směrnice, metodické pokyny a předpisy: podle nich je vytažení třísky chirurgickým výkonem. Závodní lékař poslal proto soudružku na chirurgické oddělení. Opět trpělivě čekala a když se dočkala, dověděla se, že vytažení zadřené třísky je sice chirurgickým výkonem, v jejím případě jde však o pracovní úraz, který patří na úrazové oddělení. Když se konečně dostala na příslušné místo, bylo již po úředních hodinách. Dnes totiž lékaři bohužel neordinují, nýbrž úradují. V ordinaci našla už jen uklízečku a svěřila se jí se svými obtížemi. Uklízečka, která nebyla zatížena principy organizační čistoty, si vypůjčila z instrumentaria pinzetu a jednoduše třísku vytáhla.

A ještě jiný případ z ordinace závodního lékaře. Co je vám?, ptá se lékař pacienta. Škrábe mě v krku, cítím se slabým a myslím, že mám horečku. Tak co vám tedy je? ptá se lékař znovu zvýšeným hlasem. J a nevím, pane doktore, ale snad to bude chřipka. No tak vidíte, že víte, co vám je! vítězoslavně konstatuje lékař a chystá se psát recept. Vy se na mne nepodíváte? Co bych vás prohlížel, když víte co vám schází?"

Kulturní tvorba, 4. března 1965.

A VAŠE PŘEDPLATNÉ
DOSUD NEDOŠLO

F. C. ŠTERBA:

BLATA:

Správa si tiše šplouná mezi stromy, kolemkolem voda, voda - žádné domy. Úzké, dlouhé loďky brázdí hladinu, na přídích je idet času patinu. Blata. Pohřeb i křest sprovázen jen po vodě, dny života plynou v každé pohodě do kostela, či na hřbitov.

Voda stala se pešinou i cestou za chlebem, k návštěvě i za nevěstou. Blata. Řeka si tiše šplouná mezi stromy, k nedohlednu v šir voda, řídce domy.

Úzké, štihlé bárky bředou hladinou, sedátka jsou nahlodána patinou. Blata.

STÁLE SE HLEDÁJÍ
DÁRCI KRVÉ

F. C. Šterba:

STARÝ VALENTA

Vzpomínka na dobrého přítele

Již dlouho, dlouho dluhuji tuto chvalopiseň starému příteli, dobrákovi a bratru Valentovi. Nevím, jak a odkud vzniklo toto české příjmení - snad z Valentina -, ačkoliv ve španělském značí muže bojovného a prudkého. Dost španělských slov sice přešlo do češtiny, jako bota, parasol, veranda, alma, bárka, ale, že by to byl i starý dobrák Valenta, o tom chci pochybovat. Rozhodný sice byl, ale svárlivý, či dokonce výbojný už vůbec nebyl.

Valenta byl ještě člověk ze starého vydání; dobrák, svědomitý a spravedlivý až až. Byl to lidový filosof, ač neměl žádné vyšší školení a jeho bystrý úsudek rovnal se posudku advokáta, soudce, či rychtáře.

Miloval kanáry, psy i kočky a veškerou drobnou domácí zvířenu. V jeho bytě "Na šipce" bylo cvrlikání, štěbetání a "klokotání" kanárků jako na dubnové brázce v pokraji háje.

Byl velký, silný a ramenatý. Hlava pololysá, s prošedivělými vlasy. Opálený obličej byl vždy pohořelý k širokému úsměvu a bílé široké zuby ho pěkně dokreslovaly. Rád nosil černý žaketový kabát, proužkované kalhoty a brokatovou vazučku s jehlicí pod tuhým lincem s ohnutými rohy. Když jsem ho poznal, jeho postava byla již nachýlena dopředu a musel již používat skřípec.

Nesnesl lež, klam, mělkost, přetvářku, či nafoukanost. Vyžadoval od těch, s nimiž se stýkal, odpověď biblickou: ano, ano, či ne, ne! Neměl v lásce onoho možná, že ano, možná, že ne. Čtl mit všechno jasné jako den a nebo černé jako noc. Sladké, nebo kyselé. Pro něho nebyla také přeložka či pololež. Buď byla pro něho pravda pravdoucí, či špinavá lež.

A Čech, jaký Čech byl ten starý dobrý tatík Valenta! Takových Čechů více dej nám Pane. Čeští byli mu všim, nade všim a pro ně byl by dal poslední kabát i poslední korunu. Pamatuji, jak na jednom shromáždění na severu byl obvyklý český spor o to jakou stuhu má mít spolková delegace v průvodu při slavnosti, zda-li bílou, modrou, zelenou, fialovou, či červenou. Valenta seděl při této debatě jako na řezavém uhlí, ani pivo mu nechutnalo. Když již těch barev bylo nadpočet, asi tak jako v krasohledu, prudce vstal, a aniž by byl požádal o slovo, řekl to všem jadrně pěkně po lopatě:

" - Herdek, filek, co to vlastně jste vy všichni tady? Hotentoti, Zulufakři, či Samojedi? Kde to vlastně jste, v Tramtárii, na Zanzibaru, či v Habeši? Ptám se vás všech, kdo jste a kde jste a vím, že mně musíte říci: jsme Češi a žijeme v Čechách! Jaké jsou pak, ptám se vás, české barvy? Bílá s červenou! Stuha bude proto červená a konec všemu zbytečnému kecání, domluvil jsem! Ach, promiňte mi pane předsedo, ale já to již nemohl vydržet!" A hmotně dosedl na židli, stíraje si s čela perličky potu.

Chvilí, ale jen chvilí, bylo v sále hrobové ticho, ale náhle se prolustr rozkřápal. Návrh Valentův lomilo v bouřlivý potlesk, že se i byl přijat jednohlasně a bez debaty. Takových zásahů v hodině dva nacté udělal Valenta na tucty.

Hodně cestoval, protože byl dirigentem pojišťovny a na cestách hodně viděl, zažil a mnoho potkaných se jistě pamatuje na památne setkání s ním až dodnes. Při jedné své cestě zavítal také do Chomutova, tehdy ještě poněmčiče něho o němž se říkalo: Všude lidé, v Chomutově Němci! Valenta do jakési pamětní knihy napsal: Tak málo lidských lidí člověk tady vidí. Mají pravdu na mou duši, jak mně srdce pýchou buší.

Když napsal něco takového do nějaké zlaté knihy, zápisu, či seznamu hostů, říkal vždy: "On si to po mně někdo přečte. To je také drobná národní práce!"

Kde byla nějaká sbírka na národní účel, tam byl i Valenta se svou otevřenou tobolkou. Byl dlouholetým členem Matice Ná-

rodní Jednoty Pošumavské, Baráčníků, Komenského, a já nevím jakých ještě institucí. On se s tím nikdy nechlubil, jen dával. Když mohl pomáhal skrytě, bez udání jména a bez halasu. Kolik menších nových škol navštívil, kolika školám poslal tajně sešity, knihy, tužky i písátka. Vydupal ze země literární - dramatické sdružení které hrde nazval "Má vlast", pro něž pak scháněl divadelní literaturu, opony, závěsy, divadelní rekvisity a vůbec vše, čeho bylo zapotřebí. Neváhal zajet do Prahy, či jinam, kde věděl, že chybějící věc najde. Vše platil hotově ze své vlastní kapsy a vyúčtování výloh nechával vždy "až na napodruhé, na příště, až toho bude víc", ale k vyúčtování nikdy ne došlo. Odměnou mu byla spokojenost druhých. Tu se opřel o veřejné dveře, ruce založené dozadu a šibalský úsměv královal na jeho lících.

Prostě, můj drahý starý přítel, kamarád a mudrc Valenta, dobrý samaritán Páně, nikomu neublížil, nikoho se nebál a měl srdce ze zlata. Zaslouhoval by si proto pamětní desku, také ze zlata. Nevím, zdali toto mě skromné a neumělé vzpomínání na jeho dobrotu pomůže mu v nebi jako přímluva u našich patronů. Že v nebi však je, o tom jsem pevně přesvědčen a proto tam za ním posílám toto osvědčení raketovou poštou. On jistě zaplatí doplatné, je-li dopis nedostatečně vyplacen.

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ

347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

Ak chcete koupit nebo prodat nehnutečnosti v Torontě obraťte sa na

MICHAEL J. VLČKO,

Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefón 533-2288

Člen

"Toronto Real Estate Board"

KRAJANSKÝ OBCHOD

AUGUSTA MEAT
AND FOOD MARKET

444 QUEEN STREET W.

TORONTO

TELEFON : 364-7565

Výsek všeho druhu masa první jakosti. Starokrajová výroba pražských uzenin. Moravské uzené. Slovenské a moravské klobásky. Výborné domácí jaterničky. Naše specialita: pražské párky a taliánky.

ZBOŽÍ DOVEZEME VAM

DO DOMU ZDARMA

Joe Vlasák, jun. vedoucí.

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue

Toronto 4

Tel. 537 - 2631

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování

Auto - financování